

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА - СКОПЈЕ

**СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ ОД
ДРЕЗДЕН
"OUT OF RESIDENCE"**

25. ЈУЛИ - 25. АВГУСТ 1995
Скопје Република Македонија

СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ ОД ДРЕЗДЕН

Конџури. Забелешки за изложбата и средината

Секој избор од изобилството на современата уметничка продукција отргнува некои имиња и концепции од поврзаноста со секојдневието на ателјето и се труди да ги пронајде во исклучителната ситуација на заедничко изложување. Не ретко критериумите за избор во својата блискост или оддалеченост од суштинските прашања на уметноста го одредуваат карактерот на целокупната замисла: тие создаваат еден резонантен простор во кој ставовите и делата се во непосреден допир или пак стојат сосема независно едни од други. Но, во исто време сликите, скулптурите, објектите и инсталациите секогаш шират свое сопствено зрачење на самото место, зрачење што е независно од концептите на кустосот и само до некаде предвидливо. Во овој полн со тензија простор меѓу замислата и конечното решение се развива организмот на изложбата, а искрата на живата презентација најбргу прескокнува онаму каде што секоја позиција се нагласува од рамништето на интензитетот и квалитетот на сопствената замисла, кои можат да се споредат, онаму каде што остануваат зачувани моменти на немерливост и каде што на набљудувачот со сите сетила му се наметнува замисливиот.

Ваквиот став уште повеќе доаѓа до израз кога надворешната рамка на проектот е одредена преку потеклото на учесниците од еден ист регион, така што би можело да се јави сомение дека станува збор за зададена културно-политичка вежба. Во изложбата "out of residence", напротив, не станува збор за добронамерна размена на локални матадори, туку се прави еден обид од големиот број домашни уметници да се издвојат токму оние позиции на уметничка препознатливост што умеат да го отсликаат и да го компримираат здивот на промените, динамиката на едно изменето време и да пронајдат самостојни форми: поточно позиции што ги надминуваат рамките на регионалниот интерес. Затоа не би требало да се очекува документарен преглед на целокупното современо творештво во Дрезден, туку нагласено презентирање на една, можеби далечна, но жива уметничка сцена.

Овде можеме само да ги скицираме контурите на оваа сцена, обележана од промените на личните и концептуалните парадигми; она што подобро зборува за неа се самите дела. Богатата традиција на суптилно чувство за боја, што отсекогаш била негувана во Дрезден и можела добро да се зачува во затворената долина на Елба, денес, во трезвената клима на сегашноста, засилено бара легитимација и станува генерациска и институционална тема. Растечкиот повратен притисок ги доведе условите и контекстот на новата егзистенција во центарот на уметничката обработка и ја запре продукцијата на автономни артефакти.

Изменетите механизми за искористување на пазарот исто така имаат удел при изострувањето на критичката свест за секое творештво: насекаде се буди продуктивно сомнение во традиционалната функција и дејствување на уметноста.

На ваков начин се доаѓа до прашањата за интернационалната уметничка продукција кон крајот на овој век, можеби дури и се збогатува преку неочекувани поттици. Долгогодишното воздржување од дискурсите на авангардата во големите градови на новите сојузни земји во Германија, од една страна и интензивното зголемување на населението во последните години од друга страна, произведоа еден уметнички потенцијал што започна да твори надвор од рамките на модерната уметност, но сепак не застрани во постмодерна своеволност. Искуствата од пресвртот, ситуациите на преодот и промената на постоењето оставаат свој печат и уште денес можат да предизвикаат понакви модели на реагирање на светските промени како и на промените на вредностите, отколку што произлегува од дадените состојби. Перманентноста на движењето, исто како и брзината на секоја промена ги сочинуваат координатите на една егзистенција, која веќе не е заштитена со некаква утопија и така овие координати влијаат врз духовната будност, што го поднесува несигурното, и токму поради тоа е способна за дејствување. Суштинска цел на оваа изложба е да ја забележи оваа појава: да се истапи од ритуалите на естетската припадност, да се создаде раздвижена игра со перспективи, да се излезе од општоприфатените стандарди. Во оваа смисла сите застапени уметници се надвор од дома, out of residence.

Секако во различен обем. На отворен простор најнезаштитен излегува Матијас Јакиш, при што само навидум парадоксално влегува во еден клаустрофобичен ковчег и како модерен Себастијан дозволува да го гаѓаат со стрели. Тој си го ризикува животот за да ги компримира повредите во "wounded place" набиено со значење. Ондавор скудната видео-скулптура притоа ја надитрѓува просторно неутралната подвижност на изложбениот механизам: таа ја излива присутноста на конзервираниот перформанс во дадениот простор како тројански коњ и истиот жестоко го зафаќа. Во однос на сопствената телесност може да се направи споредба со светлосната проекција на Кристијан Шпете. По прекршувањето низ стаклена призма скелетите се расфрлуваат по ѕидовите и таваните како луцидни контури. Благодарение на рентгенската анализа, тие одозгора гледат во живиот набљудувач и му се потсемеваат на убавиот изглед на секој епидерм.

Шандор Доро и Штефан Нестлер целосно му се посветуваат на културниот, полн со предупредувања карактер на пронајдените парчиња за време на своите крстосувања низ купиштата од една потоната продукција. Доро сочува преку двесте мевлести шишиња од една винска визба и им создаде нова егзистенција како сад и прибежиште на најнепостојаниот човечки материјал - здивот. Наредени на осмоаголни полици тие го опколуваат набљудувачот во блескаво ветување на една анонимна архива. За разлика од него, Штефан Нестлер, во контекстот на неговиот сликовен поредок управува со предмети од најбанално потекло, ги реди во изложбени кутии, ги акумулира во нови целини или им создава необична околина во тркалезни подни скулптури. Тој на своите предмети секогаш им го остава сеќавањето на поранешната функција, а сепак им дозволува слобода да метаморфозираат во фетиш. Слични, но во уште потесна врска со техниките на сечење на интелектуалните колажи се покажаа "волшебните комори" на Хендрик Зилберман. И тој е собирач од резервите на цивилизацијата, при што со посебна љубов собира образовно заситени антикварни предмети, животински препарати и воени играчки. Со ваквите минијатурни предмети на човековата желба за поседување на природата и животот, Зилберман до бесконечност натрупува пивоа на значење, чиј ироничен набој се потпалува најдоцна штом ќе се прочита насловот.

Во ритамот на сериско врежување во лим работат Волфганг Сми и Тобијас Штенгел. Сми, чиј фигуративен однос кон фрагментите, ликовните знаци и пиктограми и понатаму се стандардизира, покрива површини и коцки со бесконечни редици од исти мотиви, и на тој начин создава модели со различни варијанти на едно исто. Програмираните скици од животот и нивните масовни отсликувања се одликуваат со униформност што се јавува како темна основа, врз која пак, со израз на невиност весело не залажуваат шарени орнаменти. Тобијас Штенгел, во апстрактна форма, исто така ги открива овие процеси на квантификација при што основните елементи сè повеќе ги додава како нови мостри во сериски растеж. Појдовните форми, во песок излиени восочни модели, ги прекриваат ѕидовите и подот како двојна информативна решетка во такт на плус-минус и како микрочип на минатото симулираат оловна тежина. Во делата на Еберхард Гошел, пак, спротивно на ова се чувствува тежината на егзистенцијалното сликарство, која не може да се симулира. Уште многу одамна тој ги спојува вредностите на тонот и бојата во земски искуствени мостри. Раскажува чкото сè уништува слој по слој, никаква дисхармонија не ја нарушува строгоста на контемплацијата. Секако шумолење на времето, инаку секогаш присутно во другите гледишта како конститутивен елемент, овде се губи во молкот на блискиот творечки извор. Творештвото на Еберхард Гошел инаку гради нешто како внатрешен центар на изложбата, од кој преку многу генерации и концепти се провлекуваат линии сè до денес. Ова е најочигледно во делата на Рунхилд Вирт, која ги собира сликовните импулси и истовремено ги разложува на редици обиди, лишени од секаков патос. Во текот на 138 денови Елба ѝ служи како постојано нов поттик и најпосле дава автентичен дневник на состојби на постоењето. Овие табли со мал формат се поврзуваат со добро структурирани блокови во хронолошка поставеност или пак како натрупана стока се движат во три архиви во височина на еден шкаф, при што го упатуваат набљудувачот на купиштата слики во депоата.

Девет позиции од современата дрезденска културна продукција, барем за времетраењето на изложбата, се издвојја од ова депо и се упатија на едно несигурно патување. Секој туѓинец се надева на добар прием кај публиката, но уметноста во својата безгранична присутност е незаситна како божица. Таа бара и дава сè.

Хералд Кунде

Превод од германски: Барбара Утевска

Изложбата е организирана во соработка со Landeshauptstadt Dresden како реципроцитет на македонската изложба на "7 млади македонски уметници" реализирана во Дрезден во 1994 година.